

KVALITETSVURDERING AF

DANSK JØDISK MUSEUM

2014

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
DANSK JØDISK MUSEUM	4
Nøgletal i 2012.....	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING.....	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	5
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	5
Ressourcegrundlag	7
Forskning.....	9
Formidling.....	10
FREMTID.....	16
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ DANSK JØDISK MUSEUM	17

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte og kvalificere en professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den nationale undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilkudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilkudsyder, der ofte er museets hjemkommune.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

DANSK JØDISK MUSEUM

Dansk Jødisk Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum. Museets ansvarsområde er dansk jødisk historie i Danmark fortrinsvis efter år 1600 frem til nutiden.

Dansk Jødisk Museum er en selvejende institution, der blev stiftet i 1985 og åbnet for offentligheden i 2004. Museet blev statsanerkendt den 1. januar 2011.

Københavns Kommune er museets offentlige hovedtilskudsgiver.

Nøgletal i 2012

- Dansk Jødisk Museum havde 21.008 brugere
- Museets samlede indtægter var 4,2 mio. kr.
- Egenkapitalen var på 1,1 mio. kr.
- Museet rådede over ca. 9 årsværk heraf 3 fastansatte videnskabelige årsværk.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Dansk Jødisk Museums opgavevaretagelse er tilfredsstillende. Museet arbejder målrettet med en kvalitativ udvikling af museet på baggrund af nedskrevne strategier for de enkelte museumsfaglige opgaver, og en samlet strategi for udviklingen af hele museet er under udarbejdelse. Museet har siden statsanerkendelsen i 2011 især arbejdet med dansk jødisk historie i perioden 1940-1950, trods et noget bredere ansvarsområde. I de kommende år vil museet udvide perspektivet til større dele heraf.

Museet løser de fleste museale opgaver på et tilfredsstillende niveau inden for væsentlige dele af ansvarsområdet. I de kommende år bliver det en udfordring for museet at løfte større dele af ansvarsområdet og udfolde de forsknings- og formidlingsmæssige potentialer. Museet bør desuden have øget opmærksomhed på brugertilfredsheden og finde gode løsninger på nogle bevaringsproblemer.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Dansk Jødisk Museums vedtægtsbestemte ansvarsområde er dansk jødisk kulturhistorie i Danmark fortrinsvis efter år 1600 frem til nutiden. Ansvarsområdet er dog ikke fuldt udfoldet, og museet har siden dets oprettelse fokuseret på perioden omkring og umiddelbart efter anden verdenskrig.

Museet har formuleret et strategisk grundlag for sit arbejde med ansvarsområdet i form af mission og vision. En egentlig strategi med målsætninger og strategiske pejlemærker for den samlede virksomhed er under udarbejdelse. Museet har udarbejdet flerårige arbejdsplaner for perioden 2011-2014, og har formuleret strategier for varetagelsen af de fleste museumsfaglige opgaver.

Det er museets mission og faglige fokus at virke for sikringen af Danmarks jødiske kulturarv, belyse diversitet inden for denne kulturarv, herunder identitetsspørgsmål, integration og forholdet mellem den dansk jødiske minoritet og det omgivende danske samfund. Museet skal belyse forandring såvel som tilstande inden for denne kulturarv, som dette måtte komme til udtryk i alle dets aspekter

Det er museets vision at være det førende og uafhængige videnscenter om dansk jødisk kulturhistorie både på nationalt og internationalt plan. Museet er oplysende og uddannende, og udvikler og formidler ny viden indenfor sit ansvarsområde.

Kulturstyrelsen konstaterer, at museets vedtægter i den nuværende form ikke er i overensstemmelse med den gældende lovgivning på museumsområdet.

Organisation

Dansk Jødisk Museum er organiseret som én enhed med to aktivitetsadresser. I ”Galejhuset” er publikumsmodtagelse, udstillinger, magasiner, arkiver og fire kontorarbejdspladser. Administrationen med kontorer for museumslederen m.fl. er adskilt fra udstillingerne og beliggende i Købmagergade 5.

Museet understøtter enhedsorganisationen ved regelmæssig rokade af medarbejdere mellem de to adresser og ved faste procedurer for personalemøder og kommunikation, der sikrer den nødvendige koordinering og videndeling m.v.

Museet har skriftlige samarbejdsaftaler med Association of European Jewish Museums, USC Shoah Foundation Institute (vedr. stjalne kunstværker), Museerne på Slotsholmen og det Kongelige Bibliotek, Skoletjenesten for København/Sjælland og med Museum Sydøstdanmark og Bevaringscenter Næstved.

Museet er medlem af Association of European Jewish Museums, Selskabet for Dansk Jødisk Historie, ICOM, Organisationen Danske Museer (ODM), Museerne i København (MIK) og Museumstjeneste.

Ledelse

Dansk Jødisk Museum ledes af en bestyrelse og den daglige leder, museumsdirektøren.

Museets bestyrelse har syv medlemmer. To medlemmer udpeges af Københavns Borgerrepræsentations midte, heraf er Kultur- og Fritidsborgmesteren født medlem. Et medlem udpeget af Dansk Industri, et medlem udpeges af Visit Denmark, et medlem udpeges af Mosaisk Trossamfund, et medlem udpeges af Selskabet for Dansk Jødisk Historie, et medlem udpeges af forskere i judaistik.

Bestyrelsen kan udpege kommitterede, der fungerer som rådgivere for bestyrelsen. Bestyrelsen har udpeget to kommitterede, hvoraf den ene har særlige museumsfaglige kompetencer. De kommitterede har ikke stemmeret.

Aktuelt er der tre kvinder og fire mænd i museets bestyrelse. Gennemsnitsalderen er 59 år.

Museet oplyser, at de fleste bestyrelsesmedlemmer er udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer. Ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer og kommitterede prioriteres kompetencer inden for ledelse, økonomi, jura, markedsføring, forskning og museumsdrift.

Museets bestyrelse har gennemgået og drøftet Kulturministeriets "Anbefalinger for god ledelse i selvejende kulturinstitutioner". Bestyrelsen konstaterer, at den følger hovedparten af ministeriets anbefalinger.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har defineret et klart fagligt fokus for sin virksomhed
- at museet har formuleret et strategisk grundlag og har udarbejdet strategier for de museumsfaglige opgaver
- at museet har etableret en organisations- og ledelsesstruktur, der understøtter museets opgavevaretagelse og udvikling
- at museets bestyrelse aktivt har forholdt sig til anbefalingerne om god ledelse, at anbefalingerne i stort omfang følges, og at der ved valg til bestyrelsen prioriteres relevante professionelle kompetencer.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet varetager så begrænset en del af sit ansvarsområde både emne- og tidsmæssigt

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at færdiggøre en samlet strategi for hele museets virksomhed
- at museet de kommende år prioriterer at løfte større dele af sit ansvarsområde i samarbejde med relevante museer og andre vidensinstitutioner
- at museet fortsat arbejder strategisk med udvikling af den samlede virksomhed
- at museet tager initiativ til at revidere sine vedtægter og bringe dem i overensstemmelse med den gældende lovgivning på museumsområdet

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede driftsindtægter i 2012 var på 4,2 mio. kr. Indtægterne var baseret på:

Tilskud fra staten	0,8 mio. kr.
Tilskud fra kommune	2,3 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud	0,2 mio. kr.
Egen indtjening (brutto)	0,9 mio. kr.

Tilførte fondsmidler (ca. 5 mio. kr.) til særudstillingen ”HJEM” indgik ikke i driftsregnskabet som indtægter, men blev optaget i museets regnskab som en periodeafgrænsningspost som en forpligtelse under passiver

Årets resultat	- 0,03 mio. kr.
Museets egenkapital	1,1 mio. kr.

Som følge af nye bestemmelser i museumsloven er statstilskuddet fra 2013 forhøjet til 1 mio. kr. Det kommunale tilskud har været stabilt i flere år på et niveau over 2 mio. kr. Det samme gælder niveauet for museets egen indtjening. Foruden de offentlige driftstilskud tilvejebringer museet betydelige fondsmidler til særlige projekter. Alene til den seneste særudstilling har museet skaffet ca. 5 mio. kr. i ikke offentlige tilskud. Det samlede økonomiske driftsgrundlag er spinkelt, men synes indtil videre at hvile på stabilt grundlag.

Bygninger

Dansk Jødisk Museums udstillinger er indrettet af arkitekt Daniel Liebeskind i Christian den 4.’s ”Galejhus” på Slotsholmen. Indretningen betragtes af museet og arkitekten som et værk. Der er indgået aftale mellem museet og arkitekten om, at der ikke må ændres i indretningen af udstillingsrummene uden arkitektens tilladelse. Bygningsmæssigt er ”Galejhuset” en del af det Kongelige Bibliotek, og ejes af samme. Museet betaler husleje for de permanente udstillingslokaler, for kontorer og mindre magasiner. Hvad angår særudstillingslokalet ”Galejsalen”, betaler museet forbrugsudgifterne. Den indvendige vedligeholdelse påhviler museet. Lejemålet er indtil videre indgået for en periode på 1½ år.

Museets kontor og administration i Købmagergade 5 er et almindeligt kontorlejemål. Indvendigt vedligehold påhviler museet.

Museet råder desuden over magasinlokaler i Næstved, der udlejes af Museum Sydøstdanmark. Indvendig og udvendig vedligeholdelse påhviler udlejer.

De samlede udgifter til husleje og vedligehold var i 2012 på ca. 0,5 mio. kr., svarende til ca. 12 % af museets samlede budget.

Personale

Dansk Jødisk Museum har fastansatte videnskabelige medarbejdere, der modsvarer museets ansvarsområde. Museet rådede i 2012 over i alt ca. 9 årsværk heraf tre fastansatte videnskabelige årsværk. Ca. fem årsværk blev udført af studenter (ca. 15) i tidsbegrænsede ansættelser. Et årsværk blev udført af frivillige.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et stabilt økonomisk driftsgrundlag for sit virke og dertil opnår væsentlige ikke-offentlige tilskud til konkrete projekter
- at museet har god opbakning fra hjemstedskommunen, både hvad angår bestyrelsesarbejdet og de faste driftstilskud
- at ca. 1/3 af museets fastansatte medarbejdere har en relevant faglig baggrund i forhold til museets ansvarsområde

Det er tilfredsstillende:

- at museet anvender ca. 12 % af det samlede driftsbudget til husleje, bygningsdrift og vedligehold i forhold til den samlede bygningsmasse, der er til rådighed

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at lejemålet for museets særudstillingslokale kun er indgået for 1½ år, og at museet dermed ikke råder over særudstillingslokaler i de kommende år
- at over halvdelen af de årsværk, der er til rådighed for museet, bliver udført af løst ansatte studenter

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke kan foretage ændringer i indretningen i museets basisudstilling uden arkitektens tilladelse specielt set i lyset af aktuelle bevaringsproblemer i museets udstillinger (jf. afsnit om bevaring).

Kulturstyrelsen anbefaler

- at museet arbejder for at sikre et mere bæredygtigt økonomisk grundlag for sit virke
- at museet overvejer de enkelte lokalers anvendelse og betydning for museets videre udvikling og faglige fokus, og at museet i den sammenhæng arbejder på at ophæve bindinger i forhold til indretningen af udstillingsrummene med henblik på nødvendig dynamik og udvikling i basisudstillingerne
- at museet fortsat arbejder for at have et særudstillingslokale til rådighed i tilknytning til basisudstillingen
- at museet prioriterer fastansættelse af videnskabeligt personale, der kan bidrage til fastholdelse af viden i institutionen og til kvalificering og udvikling af museets opgavevaretagelse

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Dansk Jødisk Museums forskning har siden 2002 været organiseret i en række projekter, der foruden forskningspublikationer har resulteret i indsamlinger, udstillinger og anden formidling af ansvarsområdet. Planlægningen og gennemførelsen af forskningen reflekteres i museets arbejdsplaner og i dokumentet ”Undersøgelsessager”, der på trods af titlen har karakterer af en langsigtet plan/strategi for museets forskning i perioden 2002-2018.

Museet har siden 2002 gennemført og afsluttet projekterne: ”Diversitet i dansk jødisk kulturarv” (2002-2006), ”Kultur møder i december” (2005-2010) og ”I Hitlertidens skygge - danske jøders krigsoplevelser” (2008-2014).

Som led i kvalitetsvurderingen har museet indsendt en fortegnelse over sine forskningspublikationer fra de seneste fire kalenderår til Kulturstyrelsen. Museets publikationsliste omfatter 12 titler, der belyser forskellige sider af danske jøders krigsoplevelser og eftervirkningerne heraf 1940-1950. Det fremgår, at museet bedriver forskning inden for sit ansvarsområde på ph.d.-niveau, og at syv af publikationerne er fagfællebedømte heraf én fra 2013. Alle publikationerne har en klar forbindelse til ansvarsområdet.

Publikationerne omfatter en dansksproget monografi (2010), et kapitel i en engelsksproget antologi (2010), en dansksproget antologi (2011), en engelsk udgave af nævnte monografi (2011), to boganmeldelser, den ene engelsksproget (2011), tre tysksprogede leksikonartikler (2012), forord til en dansk monografi (2012), en engelsksproget artikel (2012), en dansksproget monografi (2012), et bidrag til en dansksproget antologi (2013), et digitalt udstillingskatalog (2013) samt en kommenteret kildesamling (2013).

Museets samlede forskning og forskningspublikationer er reflekteret på museets hjemmeside.

Museet indgår i en række relevante faglige netværk og samarbejder med museer og andre institutioner nationalt og internationalt om sin forskning og undersøgelsesvirksomhed. Endnu udestår det at opnå et væsentligt forskningsmæssigt udbytte af samarbejdet med danske universiteter og med en række danske museer, der har dansk jødisk kulturarv i deres ansvarsområde.

I 2014 afslutter museet det flerårige projekt om danske jøders krigsoplevelser. I 2014 og 2015 vil museets forskningsmæssige fokus være:

- museumssamlinger og deres funktion som ”minder”. Museet vil udforske ”mindet” i forhold til objekter generelt og specifikt i relation til jødiske museers samlinger. Museet planlægger et internationalt forskningsseminar med dette emne i 2014. Papers fra seminaret skal publiceres på dansk og engelsk. Finansiering uoplyst

- afbildninger af jøder i maleri, tegninger og fotografier med særligt henblik på portrætteringsstrategier i de jødiske miljøer i Danmark og uden for. Der er tale om et samarbejdsprojekt med Statens Museum for Kunst med henblik på en udstilling og publikationer på dansk og engelsk i 2015. Finansiering: Interne og eksterne midler
- jødiske erhvervstraditioner og jøder i dansk erhvervsliv. Museet planlægger udstilling og forskningspublikationer. Finansiering: Interne midler og fonde.

Museet har ideer til og kortfattede beskrivelser af flere relevante undersøgelses/forskningsprojekter for tiden efter 2015, som endnu er under udvikling.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver forskning inden for sit ansvarsområde på ph.d.-niveau, og at forskningen i almindelighed publiceres i relevante, fagfællebedømte medier nationalt og internationalt
- at museet har en langsigtet plan/strategi for sin forskning, der beskriver såvel emner som mål for forskningen og forholder sig til publicering, finansiering, tidsforbrug og arbejdskraft

Det er tilfredsstillende:

- at museets samlede forskning, viden og undersøgelser reflekteres på museets hjemmeside.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningspublikationer de seneste fire år alene vedrører de danske jøders krigsoplevelser ca. 1940-50, når museets ansvarsområde er dansk jødisk kulturhistorie fra ca. 1600 til nutiden
- at museets forskningsmæssige udbytte af samarbejdet med danske universiteter og relevante danske museer om dansk jødisk kulturarv er beskedent

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet forsker i og publicerer i større dele af ansvarsområdet, og at museet i sin forskningsplan/strategi sikrer, at museet over tid får publiceret forskning inden for hele sit ansvarsområde
- at museet indgår i forpligtende forskningssamarbejder med relevante museer og vidensinstitutioner
- at museet prioriterer at videreføre sit forskningsarbejde på det hidtidige høje niveau

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Generelt bedriver Dansk Jødisk Museum en differentieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af varierede formidlingsformer (analoge og digitale medier) og målrettet forskellige brugergrupper. Museet formidler væsentlige dele af sit ansvarsområde gennem udstillinger, omvisninger, byvandring, foredrag, arrangementer, undervisning, publikationer, via hjemmeside og på sociale medier. Formidlingen i museets udstillinger er konsekvent tilgængelig på dansk og engelsk.

Museet har medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer. Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder i et vist omfang med andre museer og vidensinstitutioner om sin formidling. Museet har endnu ikke en nedskrevet strategi for den samlede formidlingsvirksomhed.

Udstillinger

Museets basisudstillinger er spektakulært iscenesat, men belyser kun dele af ansvarsområdets kronologiske og kulturhistoriske spændvidde. Dansk jødisk kulturhistorie før 1800 såvel som nyeste tid efter 1950 er sparsomt repræsenteret. Museet har prioriteret at udstille mange jødiske *preciosa* og kostbarheder og relativt få almindelige hverdagsgenstande. Derved har udstillingen fået et præg af ”smykkeskrin”, der understøttes af udstillingernes særlige scenografi og arkitektur, som museet anser for et bevaringsværdigt ”værk” i sig selv. Dermed er der begrænsede muligheder for at ændre på eller føje nyt til det grundlæggende udstillingskoncept.

Særudstillinger

Museet råder i 2013-14 over udstillingslokalet ”Galejsalen”, som museet har lejet af Det Kongelige Bibliotek til særudstillingen ”HJEM”. Med afsæt i museets forskning belyser udstillingen tiden efter 4. maj 1945, hvor de danske jøder vendte hjem til Danmark med vidt forskellige oplevelser bag sig. Udstillingen belyser livet efter hjemkomsten, og de lange spor, krigen trak. Udstillingen formidler det kulturhistoriske emne i en æstetiseret scenografi, men rummer en stor mængde relevante genstande, billeder, dokumenter, breve og film til belysning af emnet.

”Galejsalen” er et velegnet særudstillingslokale vis-a-vis museets permanente udstillingslokaler. Med rådighed over ”Galejsalen” har museet for første gang kunnet vise en større særudstilling. De fremtidige udstillingsmuligheder afhænger af muligheden for at kunne fortsætte lejemålet.

Anden formidling

Museet har året igennem programsatte arrangementer for brugerne i og uden for museet. Arrangementerne omfatter foredrag, omvisninger, film, debatter, byvandring i København og besøg på jødiske begravelsespladser. Museet har desuden særlige arrangementer i efterårsferien, vinterferien og som led i Kulturnatten m.v. Museets butik har et bredt sammensat bogsortiment, der indgår i formidlingen. Museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik, Danske Museer i Tal, giver et kvantitativt mål for en del af museets formidling. Det fremgår af statistikken, at museet i 2012 gennemførte 56 omvisninger i museet og var vært for 12 museumsarrangementer uden for museet.

Webformidling

Den analoge formidling suppleres af formidlingen via hjemmesiden, der er professionelt tilrettelagt, overskuelig og opdateret. Museets hjemmeside, der findes i både en dansk og en engelsk udgave, giver gode og dækkende oplysninger om museets samlede virksomhed og tilbuddene til brugerne, herunder arrangements-kalender og nyhedsbrev. Desuden formidles væsentlige dele af museets emneområde opdelt i temaer. Hjemmesiden havde i 2012 22.904 unikke brugere. Museet er aktiv på de sociale medier og har en opdateret Facebookprofil.

Undervisningstilbud

Museet har annoncerede undervisningstilbud, undervisningsforløb og -materialer, målrettet indskoling, mellemtrin, udskoling, gymnasialt niveau og videregående uddannelser. Desuden tilbydes lærervej-

ledninger, litteraturlister, kildesamling og et e-leksikon med forklarende oplysninger om jødisk kultur og begreber. Der er udviklet undervisningstilbud om bl.a. aspekter af kulturmøder, minoritetsspørgsmål, medborgerskab og indvandringshistorie, og tilbuddene er koordinerede med trinmål og læreplaner. Undervisningsmaterialer kan downloades fra museets hjemmeside - ét enkelt tilbud kan hentes på emu.dk. Museet er i gang med at udvikle samarbejdet om undervisningstilbud med Skoletjenesten på Sjælland. Museet varetog i 2012 undervisning af 60 skoleklasser/hold fra grundskoler, ungdomsuddannelser og andre uddannelsesinstitutioner, der besøgte museet. Det var en reduktion i forhold til 2011, hvor museet underviste 94 skoleklasser. Museet har på den baggrund nedsat undervisningsgebyret fra 600 kr. til 350 kr. pr. klasse.

Museets brugere

Dansk Jødisk Museum havde i 2012 i alt 21.008 besøgende i museets udstillinger. I 2013 var besøgstallet 26.220. Der var desuden 345 deltagere i museets arrangementer uden for museet.

Museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse. Det fremgår af brugerundersøgelsen fra 2013 at museets brugere, samlet set, vurderede museumsoplevelsen som lidt under middel i forhold til de øvrige statsanerkendte kulturhistoriske museer. Brugere vurderede museets egnethed for børn markant lavere end gennemsnittet for kulturhistoriske museer. Det samme gjaldt muligheden for at deltage aktivt. Brugere var mest positive i bedømmelsen af service, betjening og information i billetsalg samt af atmosfæren på museet, som blev bedømt som omtrent gennemsnitlig.

Hvad angår sammensætningen af brugere, viser undersøgelsen en usædvanlig høj andel af brugere med bopæl i udlandet (73 % i forhold til gennemsnittet på kulturhistoriske museer på 27 %) og en usædvanlig høj andel af brugere med en lang videregående uddannelse (59 % i forhold til gennemsnittet på kulturhistoriske museer på 29 %). Undersøgelsen viser også, at museet har en fin aldersspredning blandt brugere, herunder en høj andel af unge (14-29 år) blandt de besøgende (26 % i forhold til gennemsnittet på kulturhistoriske museer på 19 %). Kønsfordelingen følger den gennemsnitlige fordeling på de øvrige kulturhistoriske museer – 40 % mænd og 60 % kvinder.

Museet oplyser, at de aktivt analyserer de årlige resultater af brugerundersøgelsen. Museet har fokus på, at andelen af danske brugere er for lille.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet driver en omfattende formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af varierede formidlingsformer - analoge såvel som digitale - målrettet forskellige brugergrupper
- at museets udstillinger formidler væsentlige sider af ansvarsområdet i høj æstetisk kvalitet
- at museet har medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer
- at museet har differentierede undervisningstilbud, som er udviklet og målrettet undervisningssektoren og er tilpasset læreplaner og trinmål.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets formidling ikke belyser bredere dele af ansvarsområdets kronologiske og kulturhistoriske spændvidde. Dansk jødisk kulturhistorie før 1800 såvel som nyeste tid efter 1950 er sparsomt repræsenteret

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet – med afsæt i brugerundersøgelsens resultater – udarbejder en strategi for den samlede formidlingsindsats
- at museets formidling i højere grad belyser ansvarsområdets kronologiske og kulturhistoriske bredde
- at museet overvejer, om formidlingen af jødiske preciosa og kostbarheder har fået for høj prioritet i basisudstillingen i forhold til formidlingen af almindelige kulturgenstande - og om denne prioritering udgør en barriere i forhold til brugerne
- at museet overvejer, hvorvidt det er hensigtsmæssigt for museets fortsatte udvikling at betragte udstillingsarkitektens scenografi og arkitektur som et ”værk”, der ikke må ændres
- at museet fortsætter sit målrettede arbejde med en professionel og kvalitativ udvikling af museets samlede formidlingsvirksomhed.

Samlingsvaretagelse

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

Dansk Jødisk Museum rummer væsentlige samlinger til belysning af dansk jødisk kulturhistorie, fortrinsvis fra ca. 1800-1950. Museet oplyser, at samlingen omfatter 1.913 genstande, 4.518 fotos, 83 storformater, 336 lyd- og videobånd, 747 arkivfonde og 230 kunstværker (malerier). Alle genstande m.v. belyser museets ansvarsområde.

I 2012 forøgede museet sin samling med 222 genstande, hvoraf ca. 200 blev indsamlet som led i museets forskning.

Museet har en nedskrevet indsamlingspolitik, der udspringer af museets plan for forskning og undersøgelser. Museet har desuden skriftlige retningslinjer for indsamlingsarbejdet og nedskrevne retningslinjer for dokumentationsarbejdet. Materialet vidner om, at museet fører en aktiv, restriktiv og fagligt reflekteret indsamlingspraksis med sammenhæng til museets fokusområder.

I fokus for museets indsamling er diversiteten i den jødiske kulturarv i Danmark, herunder identitet, integration og forholdet mellem den jødiske minoritet og det omgivende danske samfund. Indsamlingen finder hovedsageligt sted som led i museets forskning. Som følge af det hidtidige forskningsfokus, har indsamlingen særligt været fra perioden ca. 1800-1950.

Museet koordinerer i begrænset omfang sin indsamling med andre statsanerkendte museer med ansvar for dansk jødisk kulturarv.

Registrering & indberetning

Museet er forpligtet til at registrere sin samling og indberette den til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID).

Dansk Jødisk Museum har registreret hele sin kulturhistoriske samling i det fællesmuseale registrerings-system Regin, og har indberettet ca. 80 % af genstandene til Museernes Samlinger. Museet har dermed et mindre efterslæb på ca. 310 genstande i indberetningerne til Museernes Samlinger. Indberetning af de resterende genstande gennemføres inden udgangen af 2014. Museet har ligeledes registreret hele sin kunstsamling i Regin, og har indberettet samtlige 230 kunstværker til Kunstindeks Danmark.

Museet har nedskrevne retningslinjer for registreringer og indberetninger i registreringsmanualer for henholdsvis kunst- og kulturhistorie. Museet dokumenterer sin registreringspraksis og -historik, og har personale med relevant registreringskompetence. Museet anfører den faglige begrundelse for indsamlingen som led i registreringen, og har en strategi for registreringsarbejdet, der er konkretiseret i museets arbejdsplan 2011-14 og i arbejdsplanen for 2014.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets opbevaring, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

Dansk Jødisk Museum opbevarer sine samlinger i basisudstillingen i ”Galejhuset” og i særudstillingen i ”Galejsalen”. De resterende dele af samlingen opbevares på magasiner i tilknytning til basisudstillingen og i et fjernmagasin i Næstved.

Om samlingens generelle bevaringstilstand i 2012 har museet oplyst, at 90 % er i formidlingsejnet tilstand, 9 % er i stabiliseret tilstand, 1 % er behandlingskrævende mens 0 % er i svært skadet tilstand.

Bevaringscenter Næstved har i januar 2013 vurderet bevaringsforholdene i museets udstillinger og magasiner. Af rapporten fremgår, at de ydre bygningsmæssige rammer om museets basisudstilling er egnede til formålet. Derimod er materialer i montere og udstillingsopbygning skadelige for museumsgenstandene p.g.a. afdampning af gasser fra pladematerialerne. Det konstateres i rapporten, at bevaringstilstanden i udstillingen er forværret i løbet af de sidste tre år. Rapporten anbefaler en nærmere undersøgelse af forholdene.

Kvaliteten af de bygningsmæssige rammer i særudstillingslokalet ”Galejsalen” er vanskelige at vurdere for Bevaringscentret, da der ikke foreligger klimadata. Det fremgår af rapporten, at der ses forandringer på flere genstande, forårsaget af udsving i den relative luftfugtighed. Aktuelt er årsagen uklar. Rapporten bemærker, at udstillingsmaterialerne er uegnede til formålet, da de udskiller dampe, der er skadelige for genstandene. Endvidere er lyset visse steder for stærkt og monterne for ustabile. Rapporten anbefaler installation af klimamåler og justering af lyset, men konkluderer, at udstillingsrammen er acceptabel, da udstillingen kun skal stå ét år.

Magasinrummene i tilslutning til basisudstillingerne vurderes velegnede til opbevaring af museumsgenstande. Rapporten peger dog på, at rummene er små, og at museets mulighed for opbevaring af nye erhvervelser derfor er begrænset.

Fjernmagasinet i Næstved er en del af Museum Sydøstdanmarks magasin, som Dansk Jødisk Museum har lejet sig ind i. Her opbevares den del af malerisamlingen, der ikke aktuelt er udstillet. Det fremgår af

rapporten, at magasinbygningen er indrettet til formålet, og at bevaringsforholdene er gode og egnede til opbevaring af malerier.

Hvad angår sikringen mod brand, tyveri og hærværk har museet automatisk virkende brand- og tyveri-alarmeringsanlæg, der dækker hele samlingen. Der er opsyn i åbningstiden, og dele af udstillingerne er desuden videoovervågede. Museet har skriftlige retningslinjer for opsynet. Museet fører regelmæssigt tilsyn med udstyret til brandbekæmpelse. Der føres desuden et konserveringsfagligt opsyn med hele samlingen efter faste terminer, og der føres logbog som led opsynet.

Museet har tegnet andele i og indgået aftale med Bevaringscenter Næstved om museets bevaringsarbejde. Museet samarbejder med Det Kongelige Bibliotek om sit sikringsarbejde.

Museet har udarbejdet en prioriteret bevaringsplan for såvel det præventive som det udbedrende bevaringsarbejde med samlingen.

Museet overvejer at indgå samarbejde med nabomuseer om etablering af et fælles magasin. Museet sonderer/overvejer forskellige muligheder. Der foreligger endnu ingen konkrete planer.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet fører en aktiv, restriktiv og fagligt reflekteret indsamlingspraksis, der har sammenhæng til museets forskning, og er baseret på en nedskrevet indsamlingspolitik samt skriftlige retningslinjer for indsamlings- og dokumentationsarbejdet
- at museet er a-jour med registrering og indberetning af sin samling af kunstværker til Kunstindeks Danmark
- at museet har god og systematiseret praksis omkring sit registreringsarbejde med nedskrevne retningslinjer, strategi, arbejdsplan og uddannet personale
- at 99 % af samlingen er i hhv. formidlingsegnet og stabiliseret tilstand
- at museets magasiner er gode og velegnede til formålet
- at museet har udarbejdet en prioriteret bevaringsplan for såvel det præventive som det udbedrende bevaringsarbejde med samlingen, og at museet har indgået skriftlig aftale med et relevant bevaringscenter om bevaringsarbejde og med en relevant partner om sit sikringsarbejde.

Det er tilfredsstillende:

- at museet forventer at være a-jour med indberetningerne til Musernes Samlinger inden udgangen af 2014.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke indsamler inden for det samlede ansvarsområde, og kun i begrænset omfang samarbejder med andre danske museer med tilsvarende ansvarsfelt om sin indsamling
- at visse forhold (materialer, klima) i museets udstillinger er skadelige for samlingen eller har bevirket forandring på genstande.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet systematisk arbejder med indsamling inden for hele ansvarsområdet, herunder samarbejder og koordinerer indsamlingsindsatsen med andre museer, der har dansk jødisk kulturarv som en del af deres ansvarsområde
- at museet med afsæt i Bevaringscenterets rapport prioriterer at få skabt egnede rammer om alle genstandene i museets udstillinger samt opdaterer sine planer for det samlede bevaringsarbejde
- at museet prioriterer at blive ajour med indberetning af genstandsoplysninger til Museernes Samlinger i 2014 som planlagt.

FREMTID

Dansk Jødisk Museum er et forholdsvis nyt museum, der blev statsanerkendt i 2011. Som sådan arbejder museet fortsat på en konsolidering af sit grundlag og den samlede virksomhed. Fremadrettet ønsker museet at udbygge samarbejdet med relevante samarbejdspartnere, internationalt, nationalt og lokalt. Hvad det sidste angår, forventer museet at indgå i et kommende samvirke mellem museums- og kulturinstitutionerne på Slotsholmen. Museet har ingen aktuelle planer eller ønsker om fusion med andre statsanerkendte museer.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ DANSK JØDISK MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Dansk Jødisk Museum fandt sted den 6. februar 2014.

Tilstede var:

Fra museet:

Bestyrelsesformand Ivar Samrén

Bestyrelsesmedlem, professor dr. phil. Hanne Trautner-Kromann

Kommitteret til bestyrelsen, museumsdirektør Frank Birkebæk

Museumsdirektør, mag. art. Janne Laursen

Museumsformidler mag. art. Sara Fredfeldt

Samlingsansvarlig, mag. art. Inge Bucka Mejlhede

Fra Københavns Kommune:

Kulturkonsulent Louise Stensborg

Fra Kulturstyrelsen:

Kontorchef Ole Winther

Museumskonsulent Jacob Thorek Jensen

Museumskonsulent Hans-Henrik Landert

I forbindelse med besøget besigtigedes udstillinger, kontorer og magasiner i ”Galejhuset”, særudstillingen i ”Gale

jsalen” samt museets administrationslokaler i Købmagergade 5.